

بسمه تعالی

فصل سوم

درس ششم

بخش ۲

ضرورت ازدواج

برای دو ساعت درسی (حدود ۸۰ دقیقه مفید)

سوالات کلیدی:

۱- غیر از رشد فردی، ضرورت ازدواج را از چه جنبه های دیگری می توان بررسی کرد؟

۲- آیا شواهد و پژوهش های علمی مزایای ازدواج موفق را نشان داده است؟

در درس گذشته ازدواج را از منظر رشد فردی بررسی کردیم و در این درس به بررسی جنبه های دیگر ضرورت ازدواج خواهیم پرداخت.

۱- /////////////// ازدواج و مسئولیت در قبال جامعه ///////////////

خانواده واحد اصلی و زیربنایی جامعه محسوب می شود و بدون شک ازدواج های موفق به رشد و سلامت جامعه کمک می کند. کاهش ازدواج باعث تضعیف پایه های اصلی جامعه و در نتیجه تضعیف جامعه می شود. می توان گفت کسانی که بدون دلایل عقلانی، از انجام این امر مهم سر باز می زنند، بخشی از وظایف خود در قبال جامعه را انجام نداده و نسبت به آینده و رشد و سلامت جامعه بی تفاوت بوده اند.

گفت و گو در کلاس:

ازدواج های موفق چگونه در حوزه های مختلف مانند فرهنگ، اقتصاد، سلامت اخلاقی و روانی و... به رشد جامعه کمک می کنند؟

۲- /////////////// ازدواج و آموزه های دینی ///////////////

فراتر از تمام آنچه که تاکنون در اهمیت ازدواج گفته شد، ازدواج به عنوان یک توصیه دینی که در رشد مادی و معنوی فرد نقش مهمی دارد، مورد توجه قرار گرفته است. پیامبر گرامی اسلام می فرماید:

• هیچ بنایی در اسلام بنیان گذاری نشده که نزد خداوند محبوب تر از ازدواج باشد.

- بدترین مردان آنانی هستند که (بدون دلیل موجه) ازدواج را ترک می‌کنند.
 - هر کس ازدواج کند، نیمی از دین خود را حفظ کرده است.
- همچنین در قرآن کریم تاکید شده است که با افراد شایسته و صالح ازدواج کنید و از فقر و نداری نترسید چرا که خداوند از فضل خود شما را بی‌نیاز خواهد کرد.

در اسلام دلایل و فواید زیادی برای ازدواج ذکر شده است، از جمله:

- (۱) گشایش درهای رحمت الهی
- (۲) ازدیاد روزی
- (۳) کسب رضای خدا و پیروی از سنت پیامبران
- (۴) گسترش و تکامل نسل توحیدی
- (۵) تکمیل دین
- (۶) حفظ پاکدامنی و خویش‌تنداری
- (۷) رشد معنوی و مادی
- (۸) دستیابی به آرامش روحی و روانی

سوال : به نظر شما چرا در اسلام بر اهمیت ازدواج تأکید زیادی شده است؟

۳- ازدواج و نیاز جنسی

نیاز جنسی از جمله نیازهای مهم فیزیولوژیک انسان است و تامین آن به شکل مناسب یکی از جنبه‌های مهم ازدواج می‌باشد. با این حال چرا تامین این نیاز فقط از راه ازدواج توصیه می‌شود؟ خوب است بدانیم که تامین غریزه جنسی موضوعی چندجانبه است. برای توضیح بیشتر به مثال زیر توجه کنید: فرض کنید شخصی بسیار تشنه و بسیار گرسنه است. اگر این شخص فقط به دنبال به دست آوردن جرعه‌ای آب (با هر کیفیتی) باشد - فارغ از اینکه به خاطر کیفیت آب ممکن است سلامتی خود را به خطر بیندازد یا حتی تشنه تر بشود - با یافتن آب تشنگی خود را برطرف کرده است اما هم‌چنان گرسنه است. او باید برای برطرف کردن گرسنگی خود نیز تلاش کند. در واقع صرف داشتن رابطه جنسی، مانند نوشیدن جرعه‌ای آب در مثال بالاست، که اگرچه ممکن است تشنگی فرد را برای مدت کوتاهی برطرف کند اما موجب از بین رفتن سلامت روحی و

جسمی شخص و عطش بیشتر و شدیدتر او میشود ضمن این که مشکل گرسنگی را برطرف نمی کند. گرسنگی در این مثال همان نیاز به دلبستگی و احساس آرامش پایدار در رابطه با فرد مقابل است. وقتی نیاز به رابطه جنسی و نیاز به دلبستگی پایدار و ایمن با هم تامین نمی شوند. با فرد گرسنه و تشنه ای مواجه هستیم که تنها نیاز به تشتگی خود را موقتا آنهم به صورتی که عواقب آن برای سلامتی اش معلوم نیست، تامین کرده است. چنین فردی یا با بیماری های جسمی و روانی ناشی از این آب آلوده روبرو خواهد شد و یا نیاز دوم (گرسنگی یا همان دلبستگی امن) او را از پای در خواهد آورد.

در درس پنچ توضیح دادیم که بستر شکل گیری رابطه امن و پایدار با جنس مقابل، ازدواج است. با توجه به مثال بالا باید توجه کنیم که گزینه جنسی بخشی از یک نظام عمیق و درهم تنیده روانی است. رسیدن به آرامش و تامین این نیاز، مستلزم توجه به همزمان به جنبه جسمی و جنبه روانی است و این یعنی توجه صحیح به نیاز جنسی در بستر یک رابطه امن و پایدار - که در ازدواج شکل می گیرد - معنا پیدا می کند.

/////// آثار ازدواج موفق به لحاظ روان شناختی و اجتماعی - اقتصادی //////////////

در سالهای اخیر، کاهش میزان ازدواج در بسیار از کشورها مشکلات فراوانی ایجاد کرده است. از این رو روانشناسان در کشورهای مختلف دنیا درباره آثار ازدواج موفق و مقایسه افراد متأهل با افراد مجرد پژوهش های زیادی انجام داده اند. این پژوهش ها نشان می دهد که توصیه به ازدواج تنها یک توصیه اخلاقی یا دینی نیست بلکه بر اساس شواهد علمی، ازدواج به بهبود کیفیت زندگی انسان در ابعاد مختلف کمک شایان توجهی می کند. گزارش چند مورد از این پژوهش ها در جدول زیر آمده است.

جدول خلاصه پژوهش اول	
پژوهشگران	دکتر بنت و دستیارانش از دانشگاه ییل آمریکا
سال	۱۹۸۷
موضوع پژوهش	مقایسه بین افرادی که در روابط عاطفی خارج از ازدواج قرار داشتند، با کسانی که درگیر این روابط نبودند.
نتایج	ازدواج گروه اول (دارای روابط عاطفی پیش از ازدواج) نسبت به افرادی که پیش از ازدواج چنین روابطی نداشته اند، ۷۰ درصد بیشتر به جدایی و قطع رابطه ختم می شود، چرا که میزان تعهد و پایبندی که از عوامل مهم تشکیل دهنده یک رابطه موفق محسوب می شود، در این گونه روابط به میزان چشمگیری پایین است.

جدول خلاصه پژوهش دوم	
پژوهشگران	دکتر استیون.ال.نک
سال	۱۹۹۵
موضوع پژوهش	شادکامی در چه نوع رابطه‌ای بیشتر است؟
نتایج	سطوح تعهد و پایداری و شادکامی در میان افرادی که در روابط خارج از چارچوب ازدواج قرار دارند، نسبت به افراد متأهل به طور قابل توجهی پایین تر است.

جدول خلاصه پژوهش سوم	
پژوهشگر	پروفسور زاگورسکی
سال	۲۰۰۵
موضوع پژوهش	آثار ازدواج بر میزان دارایی و ثروت
نتایج	بر اساس داده های به دست آمده از مرکز ملی آمار آمریکا، میزان ثروت خالص افراد متأهل ۹۳ درصد بیشتر از افراد مجرد بوده است. علاوه بر این، نرخ افزایش درآمد سالیانه در افراد متأهل ۱۶ درصد، در افراد طلاق گرفته ۱۴ درصد و در افراد مجرد نیز ۸ درصد بوده است. به عبارت بهتر، یافته های این مطالعه نشان می دهد که رشد درآمد و میزان ثروت افراد متأهل بیشتر از افراد مجرد است.

جدول خلاصه پژوهش چهارم	
پژوهشگران	دکتر براون و همکارانش
سال	۲۰۰۶
موضوع پژوهش	مقایسه روابط خارج از چارچوب ازدواج با روابط در چارچوب ازدواج
نتایج	در این پژوهش کشورهای از جمله آفریقای جنوبی، انگلستان و ایالات متحده مورد بررسی قرار گرفته اند. طبق این گزارشها آمار روابط خارج از ازدواج نسبت به قبل افزایش پیدا کرده است، با این وجود، در این نوع روابط تعهد، ثبات و به طور کلی رضایتمندی طرفین کمتر بوده و درنهایت بیشتر منجر به جدایی شده است.

جدول خلاصه پژوهش پنجم	
پژوهشگران	پروفسر گراور و هلیول
سال	دسامبر ۲۰۱۷
موضوع پژوهش	آیا افراد مجرد از زندگی شادتری برخوردارند یا افراد متأهل؟
نتایج	بر اساس یافته های پژوهش که با شرکت ۳۰ هزار نفر شامل افراد مجرد و متأهل انجام شد، ازدواج منجر به شادی مادام العمر و فزاینده ای در افراد می گردد، به طوری که این شادکامی حتی تا سنین پیری نیز ادامه می یابد. به علاوه، اثرات مثبت ازدواج در افرادی که همسران خود را به عنوان دوست خود توصیف می کنند، ۲ برابر نسبت به افرادی که چنین تلقی ندارند بیشتر است. همچنین برخلاف تصور عموم، شادکامی زوجین تنها مربوط به سالهای اولیه زندگی نیست. بلکه تا سنین پیری نیز ادامه پیدا می کند، از این رو نمی توان گفت که ازدواج تنها منجر به اثرات مثبت کوتاه مدت در زندگی افراد می شود.

فعالیت گروهی:

- با توجه به آنچه که از ابتدای کتاب تا کنون آموختیم، دلایل احتمالی این یافته ها را در گروه بررسی کنید و جمع بندی خود را به کلاس ارائه دهید.

جمع بندی:

در درس پنجم با توجه به نیاز اساسی انسان به دل بستگی به نقش کلیدی ازدواج موفق در تامین امن و پایدار این نیاز پرداختیم در دو بخش این درس از جنبه های دیگری ضرورت ازدواج را مورد بررسی قرار دادیم. ابتدا به بررسی پیامد های مثبت و منفی احتمالی ازدواج پرداختیم و در ادامه ضرورت ازدواج را از منظر فردی، اجتماعی و معنوی پرداختیم. در آخر با بررسی نتایج برخی پژوهش های صورت گرفته در این حوزه، آثار ازدواج را با توجه به مطالعات علمی مورد بررسی قرار دادیم.

در مجموع می توان گفت ازدواج از جنبه های مختلف نقشی اساسی و بی بدیل در تامین سلامت و رشد فردی انسان دارد و ضرورت آن را نمی توان انکار کرد.

در درس های بعد به شرایط لازم برای ازدواج و چگونگی اقدام برای آن و سایر مسائل مربوط به تشکیل خانواده خواهیم پرداخت.

////// برای تفکر بیشتر ////

- ۱- با توجه به آنچه در این درس گفته شد، ازدواج چه مزیت و فایده ای برای شخص شما دارد و چگونه باعث رشد شما خواهد شد؟
- ۲- آیا می توانید در منظومه باورهای دینی خود جایگاه ازدواج و چرایی اهمیت آن را مشخص کنید؟
- ۳- جنبه های مثبت و نکات منفی ازدواج زود هنگام یا دیر هنگام برای شما چیست؟